

ט"ו מנחם אב ה'תשע"ח 27.7.18

מגזין מס' 487

ערב שבת נחמו/פרשת ואתחנן

קשר-שבועי מאת הרב יאיר כלב

החייב כספך

ללמד את עצמי כיצד לומדים

סיפר פעם אחד ממושפעניו של המשפיע ר' שלום מאיר בליזנסקי ז"ל:

"פעם שאלתי את ר' מאיר (המשפיע שלי) בכאב אמיתי עצום: מה יהיה אתי? כל ימיי לא הסתדרתי עם מסגרות!!!"

"ענה לי ר' מאיר בחיוך: אבל זה הרי מה שהציל אותך, נשאר אתה...!"

זו היתה דרכו של המשפיע הדגול, להפוך את הקערה על פיה, מן הקצה אל הקצה, תוך חשיפת הנקודה הפנימית החיובית שבכל ענין - וזאת מבלי "לעשות טובות" - רק כי זו האמת לאמיתה...!!! המשיך תלמידו של ר' מאיר ואמר:

"ר' מאיר פתח בפניי את שערי תורת החסידות, המרפאה את חוליי וממתיקה את תסכוליי: אני ברוך ה' התחלתי ללמוד באמת - רק כשסוף סוף מצאתי את בית הספר בו אי אפשר להעמיד פנים, להעתיק או ל'תחמן'. זהו בית הספר בו האחריות מוטלת בעיקר על הלומד: אני הוא המנהל, המורה, התלמיד, ובעיקר השרת..."

לוח שיסורים

"לא רק קביעות בזמן אלא גם קביעות בנפש..." (אדמו"ר הזקן) - היינו שיש לקבוע עתים ללימוד התורה, ליצור 'דופק לימודי' קבוע, ביום ובשעה, עד אשר יגלה האדם כי, לאמיתו של דבר, התורה היא לחם חוקו ומזון הנפש...

שימו לב: שיעור חדש ברמת גן בימי שני - פרטים בעמוד 8.

בימים האלה מקיים הרב כלב שיעור שבועי קבוע מידי יום חמישי בשעה 21:30 במושב חמד שבמרכז הארץ. השיעור משודר בזמן אמת בשידור חי באינטרנט, באתרנו: www.tanyaor.com.

הכניסה לישוב חמד בכביש (מס' 412) המוביל מבית דגן לאור יהודה, בכניסה למושב נוסעים ישר עד הכיכר, בכיכר שמאלה לרח' הזית - לקראת סוף הרחוב, לפני הכיכר הבאה - הזית 83 מצד שמאל. חניה בשפע מאחורי בית הכנסת שבהמשך שביל הכניסה לחצר. התכנסות כיבוד ושתיה קלה מ-20:45. לפרטים נוספים: שי גרציק 052-4-446-144.

לחיות עם הזמן... (אדמו"ר הזקן) - היינו שבכל זמן וזמן מתרחשת פתיחת שער רוחני, דרכו יורדים לעולם הזה אור ושפע מיוחדים, אשר יש להכין כלים כדי לקלוט 'גשמי ברכה' אלה ולתרגמם למעשים עד אשר תואר, באופן ממשי, סביבתנו המיידית בגוון המסוים של נתינת הכח הטמונה באותו זמן.

ט"ו-באב (רקע, הלכה ומנהגים)

עד לחורבן בית המקדש היה ט"ו באב 'יום טוב', כפי שנאמר בתלמוד: "אמר רבן שמעון בן גמליאל: לא היו ימים טובים לישראל כחמישה עשר באב וכיום הכיפורים, שבהם בנות ירושלים יוצאות בכלי לבן (בגדים) שאולים, כדי לא לבייש את מי שאין לה, ובנות ירושלים יוצאות וחולות (רוקדות) בכרמים. ומה היו אומרות: "בחור שא נא עיניך וראה מה אתה בורר לך? אל תיתן עיניך בנוי, תן עיניך במשפחה. שקר החן והבל היופי אשה יראת ה' היא תתהלל". באותם ימים נהגו ביום זה, כאמור, מנהג 'יום טוב'. עונת הקציר תמה, התבואה כבר נאספה לגרנות, גם הפירות נקטפו ואוחסנו במחסנים. עתה, מתוך הכרת תודה לבורא, נתפנו אבותינו להתמסר ללימוד התורה, ביום ובלילה; אומרת על כך הגמרא במסכת תענית: "מכאן ואילך, דמוסיף יוסיף", ורש"י מפרש: "המוסיף לילות על הימים, לעסוק בתורה - יוסיף חיים על חייו".

ב. יום שהותרו השבטים להתחתן זה בזה; הותר שבט בנימין לבוא בקהל.

שני איסורי חיתון היו בעם:

האחד - מימי משה רבינו: בת שירשה מאביה נחלה, לא הותר לה להינשא אלא לבן שבטה בלבד (כדי למנוע מעבר הנחלה משבט לשבט), וכמסופר במעשה 'בנות צלפחד'.

השני - אחרי מעשה 'פילגש בגבעה', נשבעו ישראל לאמור: "איש ממנו לא יתן בתו לבנימין לאשה". מאז לא יכלו בני שבט בנימין לבוא בקהל ישראל.

שני האיסורים, אף שנעשו כהלכה, היו קשים לישראל בשל האיסור להתחתן אלה באלה.

ברבות הימים, כשהוגדשה הסאה, ישבו החכמים על המדוכה, דרשו את המקראות והוכיחו שהאיסורים שייכים רק לגבי אותו דור בו התרחש המעשה האמור. אזי, באותו היום (- היה זה בחמישה עשר באב), בוטלו שני האיסורים כאחד.

הגמרא מפרטת חמישה (ששה) אירועים היסטוריים טובים שאירעו במהלך הדורות לעם ישראל ביום ט"ו באב:

א. יום שפסקו בו מתי המדבר:

למן היום בו נגזר על דור המדבר כי לא יכנסו אל הארץ המובטחת, מתו בכל תשעה באב חמישה עשר אלף מהם במדבר. כאשר חפרו ט"ו האלפים האחרונים, כמדי שנה, את קבריהם ונכנסו לתוכם בליל תשעה באב, לא ידעו כי נתבטלה הגזירה מעליהם (בשל היותם אחרוני הגזירה האמורה).

בתשעה באב עם שחר כשהתעוררו משנתם, עדיין לא ידעו כי נבדלו לחיים, וחשבו שמא טעו בחשבון הימים, והיו נכנסים שוב ושוב לקבריהם עוד חמישה לילות.

ומשהגיע ט"ו באב וראו את הירח במלואו, ידעו כי חשבונם אכן היה נכון וכי בטלה מעליהם הגזירה. על כן עשו יום זה 'יום טוב'.

פוסקים מלכרות עצים. זאת משום שמיום זה ואילך תשש כחה של חמה וכבר אינה מייבשת את העצים הכרותים במהירות, ומעתה עלולים להיכנס בהם תולעים ויפסלום למזבח.

לפיכך בט"ו באב, משהשלימו את המצוה וכבר הכינו די עצים למערכה עד הקיץ הבא, עשו אותו יום שמחה. והיו קוראים אותו 'יום תבר מגל', כלומר – יום 'שבירת' הקרדומות (=גרזינים). כלומר, שמיום זה לא ייעשה בהם עוד שימוש בשנה זו).

ה. יום שניתנו בו הרוגי ביתר לקבורה:

כשהחריב אדריאנוס את העיר ביתר, התעלל באכזריות נוראה בהרוגים וגידר בגופותיהם את כרמו הגדול מכל רוחותיו, לאורך שבעים ושנים מיל. והיה כבודם של הרוגי ישראל מחולל עד אשר בא מלך אחר והתיר להביאם לקבורה, ואותו היום היה חמישה עשר באב.

באותה שעה תקנו חכמים ברכת 'הטוב והמטיב' בברכת המזון. 'הטוב' – שלא הסריחו, 'והמטיב' – שניתנו לקבורה.

ברכה זו נקבעה גם לשותה יין משובת, זכר לאותו הנס שהיה אצל כרם היין..

ט"ו באב – הלכה ומנהג

בט"ו באב נוהגים מקצת 'יום טוב' ואין אומרים בו תחנון. יום זה, בו מתוועדים שבת אחים גם יחד, הוא יום סגולה לקבלת החלטות טובות; ובפרט בענין ההוספה בלימוד התורה – התחלת שיעורים חדשים וחיזוק הקיימים.

נקודות משיחות הרבי מליובאוויטש נשיא דורנו:

...כל אחד מישראל צריך לעשות כל התלוי בו, כדי שמיד בתחילת ובראשית היום (ולאורך כל היום כולו)

ג. יום שביטל הושע בן אלה פרדיסאות:

כשקרע ירבעם בן נבט את מלכות ישראל מירושלים, העמיד שני עגלים, אחד בדרך והשני בבאר שבע, והיה מביא את העם למקומות אלה להשתחוות לעבודה זרה. כיון שעניי רבים מבני ישראל שבמלכותו עדיין היו נשואות לבית המקדש שבירושלים, הושיב ירבעם פרדיסאות (=מחסומים ושומרים) בכל הדרכים המובילות לירושלים, למנוע עלייתם אל עיר הקודש לעבוד את ה'. הוא חשש גם שמא בהיותם שם יפרקו עולו מעליהם וישתחוו למלך יהודה אשר בירושלים.

מחסומים אלה שהושיב ירבעם היו קיימים כל ימי מלכות ישראל עד אשר ביטלם המלך הושע בן אלה (- היה זה ביום ט"ו באב), באומרו: "כל הרוצה לעלות לירושלים – יעלה".

ד. יום שפסקו לכרות עצים למערכה:

כשעלו עזרא ונחמיה מבבל לבנות את הבית השני, מצאו את הארץ שוממה – כל עציה נעקרו על ידי אויבי ישראל יושבי הארץ. ומכיון שהתעורר צורך גדול בעצים לבנין הבית וכן לצורך עבודת המזבח (להדלקת האש במערכה), נחשבה נדבת העצים לנדבה גדולה וכל הזוכה במצוה זו הביא קרבנו ('קרבן העצים') מתוך שמחה גדולה.

באותם ימים התנכלו יושבי הארץ לעולים מבבל ועשו כל שביכולתם להשבית את מלאכת בנין המקדש ואת עבודת המזבח. הם חסמו את הדרכים והעמידו בהם משמרות כדי למנוע הבאת עצים למקדש. וכשהיו מצליחים אותם מתנדבים בעם אשר חרפו נפשם להביא עצים ממרחקים להגיע בשלום לירושלים, היו הם נכנסים אל העיר כשהעצים על כתפיהם בשירה ובזמרה. ולפי שאין כשרים למזבח אלא עצים יבשים שאין בהם תולעים, על כן בחמישה עשר באב, מדי שנה, היו

...ובהדגשה - התוועדות מתוך שמחה וטוב לבב, בהתאם לכך ש'לא היו ימים טובים לישראל כחמישה עשר באב', עד לשמחה הכי גדולה, בדוגמת שמחת נישואין... ובפרט על פי מנהג ישראל שבימים אלו (לאחרי תשעה באב), מרבים בשידוכין וחתונות בישראל (ובפרט שזה בא לאחרי ההפסק בענינים אלו ב'שלושת השבועות').

...ידוע מנהג ישראל שמחמישה עשר באב ואילך, מברכים איש את רעהו בברכת 'כתיבה וחתימה (וגמר חתימה) טובה', וכמרומו במזלו של חודש מנחם אב, מזל אריה - ראשי תיבות 'אלול, ראש השנה, יום הכיפורים, הושענא רבה'. היינו, שבחודש מנחם אב נרמז גמר ושלימות החתימה טובה בה'פתקא טבא' דהושענא רבה"...

יהיה ניכר ש'לא היו ימים טובים לישראל כחמישה עשר באב', כמבואר ענינו גם בהלכה, שמיום זה ואילך צריכה להיות הוספה בלימוד התורה וכו'...

...כדאי ונכון לפרסם ולהכריז בכל מקום את הוראת חז"ל ש'מחמישה עשר באב ואילך - דמוסיף לילות על הימים לעסוק בתורה, יוסיף חיים על חייו'...

...כדאי שיעשו בכל מקום ומקום התוועדות גדולה בשמחה גדולה: לקבץ יהודים - אנשים, נשים וטף, ולדבר דברי תורה, ומה טוב - לערוך סעודת מצוה של 'סיום' מסכת, להדר בנתינת צדקה, ולקבל החלטות טובות להוסיף בעניני תורה ומצוות ובשאר ענינים טובים בעניני הרשות...

שבת נחמו - שלימות הנחמה הכפולה

כשתבוא הנחמה, היא תביא לא רק את השלימות של הבניין הגשמי, אלא גם את השלימות של ההארה האלוקית הרוחנית.

תוכן כפול

זו כוונת דברי חז"ל: "מצוותיה כפולות". בכל מצוה יש תוכן כפול - צד רוחני וצד גשמי. כאשר חז"ל אומרים שבני ישראל חטאו בכפליים, הכוונה שהם חטאו בשני הממדים הללו - הם פגמו הן בצד הגשמי של התורה והמצוות והן בצד הרוחני ערכי שבהן.

כתוצאה מכך, גם העונש היה כפול והחורבן התבטא אף הוא בשני הממדים הללו - חורבן גשמי וחורבן רוחני. יכול היה להיות מצב של חורבן בגשמיות בלבד, ואילו ברוחניות היה נשאר האור והגילוי. אולם הם "לקו בכפליים" - לא רק בחורבן הגשמי, אלא גם בהסתרת רוחני.

המשיח יביא שלימות בכל המובנים

גם בית המקדש הכיל שני ממדים אלה. מצד אחד, היה המקדש בניין גשמי, בעל מידות מוגדרות ומוגבלות. ומצד שני האיר בו אור אלוקי אין סופי. החורבן פגע לא רק בבניין הגשמי, אלא גם בהארה הרוחנית ששרתה בו, ולכן זו מכה כפולה.

וכאשר תבוא הנחמה, תהיה אף היא נחמה כפולה, בשני הממדים הללו. הנחמה תביא לא רק שלימות של הבניין הגשמי, אלא גם שלימות של ההארה האלוקית הרוחנית. שלימות כפולה זו תושג על ידי המלך המשיח, שנשמתו היא הנשמה הכללית והכוללת של כל הנשמות, נשמה שיש בה כל השלימויות. לכן המשיח יביא נחמה כפולה ושלימות בכל המובנים, ומזה תבוא השמחה הגדולה והשלימה של הגאולה, שתבוא בקרוב ממשי.

"נחמו נחמו עמי" (הפטרת השבת, ישעיה מ,א)

השבת שלאחר תשעה באב היא הראשונה משבע שבתות הנחמה, ובה קוראים את ההפטרה הנפתחת במילים: "נחמו נחמו עמי". חז"ל מסבירים, הנחמה נאמרה בלשון כפולה ("נחמו נחמו"), שכן "חטאו בכפליים... לקו בכפליים... ומתנחמים בכפליים". במקום אחר אומרים חז"ל: "לפי שמצוותיה כפולות, נחמותיה כפולות".

הכפל הזה דורש ביאור. מהו חטא כפול, עונש כפול ונחמה כפולה? אפשר לדבר על חטא קטן וחטא גדול, עונש קטן ועונש גדול, אבל מהו חטא כפול ועונש כפול, וממילא גם נחמה כפולה? ועוד, מה פירוש המושג "מצוותיה כפולות"?

שני ממדים

כשהתורה מדברת על כפל, הכוונה היא לשני ממדים. ואכן, הדבר שמאפיין את חיי היהודי, את התורה ומצוותיה, את החורבן ואת הנחמה, הם שני הממדים שבכל אלה - המימד הגשמי והמימד הרוחני.

יהודי מורכב משני הממדים הללו - מגוף ומנשמה. שניהם יחד יוצרים מציאות אחת של יהודי. שלימותו היא כאשר שני הממדים הללו שלימים - כשהוא עובד את ה' הן בגופו והן בנפשו.

גם המצוות מכילות שני ממדים אלה: בכל מצוה ישנו הצד הרוחני שבה - הכוונה והרגש שבה - וישנו הצד הגשמי שבה - הדרך שבה מקיימים את המצוה בפועל.

הסיפור השבועי

סיפור לחיים

התרגשות רבה אחזה בתושבים, וכולם החלו להתכונן לקבל את פני האורח בכבוד.

תושבי השכונה יצאו לקבל את פניו בחגיגות וברגשי שמחה על שבחר להתגורר בשכונתם. הם אף הכינו לו דירה נאה והבטיחו לדאוג לכל מחסורו, ובלבד שיוכל לשקוד על תורתו במנוחה.

לא חלף זמן רב ורבי אהרן נעדר מבית הכנסת. כשעבר עוד יום ועוד יום והוא לא נראה, החלה הדאגה לכרסם בלב שכניו. הם ניסו לדפוק על דלת ביתו, מחשש לשלומו, אך שום מענה לא בא מתוך הבית. באין ברירה החליטו לפרוץ אל הבית. הם נדהמו: הבית היה נטוש.

התעלומה העסיקה את כל תושבי השכונה. ואז התברר שאחד ממתפללי בית הכנסת ראה שבוע קודם לכן את רבי אהרן יוצא עם כל מיטלטליו מן הבית לעבר יעד בלתי ידוע.

צער רב מילא את לב התושבים. מדוע החליט רבי אהרון לנטוש את שכונתם? וכי לא נהגו בו בכבוד הראוי? ככל שהתאמצו לברר את העניין, לא הצליחו להגיע להשערה המניחה את הדעת. איזו סיבה יכלה לגרום להיעלמות החשאית הזאת?

ייתכן, העלה מאן דהו חשש, שרבי אהרן נזקק לתמיכה כספית גדולה מזו שניתנה לו. רגשות אשם מילאו את לב העסקנים. הם הוסיפו לחקור וגילו שרבי אהרן העתיק את כתובתו ליפו. החליטו לשגר משלחת לפייסו.

רבי אהרן קיבל את אורחיו בסבר פנים יפות. חלילה, הבהיר, אין לו שום טענה כלפיהם. להפך, הוא אסיר תודה להם על כל מה שעשו למענו ועל הדירה הנאה שהעמידו לשימוש. "סיבת עזיבתי את שכונת שערי חסד שונה היא לגמרי", אמר.

הצעקות הרמות הדהדו בחדר המדרגות בבניין שבשכונת שערי חסד בירושלים, וגלשו החוצה אל הרחוב השקט. זה היה בביתו של רבי שלמה זלמן אוירבך, מגדולי הפוסקים בימיו.

קבוצת קנאים התפרצה אל הבית. הללו החלו להטיח ברבי שלמה זלמן האשמות ולהשמיע מחאות בסגנון מעליב. הסערה התעוררה בעקבות פסק הלכה של הרב אוירבך, אשר היה לצנינים בעיני הקנאים.

באותה שעה עבר ליד הבית אחד ממקורביו של רבי שלמה זלמן. הצעקות החרידו אותו והוא החיש את צעדיו לעבר ביתו של מורו ורבו. בהיכנסו אל הבית נחמץ לבו למשמע הביטויים הקשים שהטיחו הקנאים בפוסק הנערץ.

ואולם תגובתו של רבי שלמה זלמן היתה מפתיעה. הוא ישב על כיסאו בנחת, ארשת שלווה נסוכה על פניו, ולא השיב למחרפיו דבר. הוא המתין בדומייה לשוך הסערה. ואכן, בתוך זמן קצר עזבו המפגינים הלא קרואים את הבית, והשקט שב לשרות במעונו של רבי שלמה זלמן.

המקורב לא היה יכול לכלוא את התפעלותו. "מניין הצליח הרב לגייס כוחות נפש גדולים כל כך ולהתאפק מלהשיב להם מנה אחת אפיים?", תהה. "הלוא כל אדם אחר היה מאבד את סבלנותו זה כבר!"

חיוך טוב עלה על פניו של רבי שלמה זלמן. "שב נא", אמר, "ואספר לך מעשה שהייתי עד לו בצעירותי והשפיע מאוד על חיי".

בשכונת שערי חסד, שבה נולד רבי שלמה זלמן, התפשטה בשורה מרנינה: רבי אהרן כהן, חתנו של ה'חפץ חיים', עלה לארץ ישראל והחליט להשתקע בשכונה.

"זה היה קודם שיצאתי למסע לארץ ישראל", החל לספר. נכנסתי אל חותני הדגול כדי להיפרד ממנו ולקבל את ברכת הדרך. בין הדברים שאלתי היכן לדעתו עליי

להתגורר. מניתי כמה אפשרויות: ירושלים, צפת, חברון, יפו. חותני הרהר רגעים מספר ואחר כך הישיר אליי מבט ואמר: 'אין זה משנה היכן תתגורר, אבל הבטח לי בתקיעת כף שתדיר את רגלך ממקום שיש בו מחלוקת! אם תיקלע למקום כזה, ברח ממנו במהירות'.

"עשיתי כפי שנצטוויתי", סיכם רבי אהרן. "הבטחתי לחותני בתקיעת כף שאתרחק מן המריבה והמחלוקת כמטחוי קשת. אלה היו דברי הפרידה האחרונים ממנו, ואזהרתו הלכה לנגדי כתמרור עם בואי ארצה".

נאנח רבי אהרן קלות והמשיך: "התיישבתי בשכונתכם, וסברתי שבאתי אל המנוחה ואל הנחלה, אל מקום של תורה ויראת שמים

שהשלום והשלווה שוכנים בו. ואולם יום אחד, בהיותי בבית הכנסת, הגיעו לאוזני קולות מריבה על כהונתו

של הגבאי. פתאום הכתה בתודעתי כברק ההכרה כי יש כאן מחלוקת! דברי חמי החלו לצלצל באוזניי. ברח לך מן המקום הזה, שמעתי את קולו. לא היתה לי ברירה אלא לארוז מיד את חפציי ולחפש לי מקום אחר".

סיים רבי שלמה זלמן אוירבך את סיפורו ואמר לאיש שיחו: "כאשר חזרו חברי המשלחת ופניהם נפולות, חלקו עם קהל המתפללים את סיפורו של רבי אהרן. הייתי אז נער צעיר, אך הדברים נחרתו בלבי. גמרתי אומר בנפשי: יהיה מה שיהיה, לעולם לא אהיה שותף לענין של מחלוקת ולא איגרר אליה!". הישיר רבי שלמה זלמן את מבטו לעבר מקורבו ואמר: "כעת מבין אתה מדוע שמרתי על שלוות רוחי אל מול ההתפרצות אל ביתי? - יהיה אשר יהיה, אינני מגיב על מחלוקת".

תניא
המסע החופלא פניחה
סדנא ליווית וחלשית עם הרב
יאיר קלב
חברים חוסיקה נשמה
ב'אלול 18
רחת גן
20:30
לגברים ונשים • כניסה: 35 ש"ח

בית חבד רמת גן
03-6737910

במפריט:
כירות, נאצ'ז, אבטיח+בולגרית

חב"ד
כל הזמן ללא אהד
מרכז חבד רמת גן

(מתוך העלון השבועי שיחת השבוע)

"זאת התורה אדם" (במדבר יט' ד)

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב- 'נגלה') ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה- 'נסתר'). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי 'נגלה', ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשת ואתחנן

תחנוני משה להיכנס לארץ

בהמשיכו את דברי הסיכום והתוכחה לפני מותו, מספר משה: ביקשתי והתחננתי לפני הקדוש ברוך הוא שיכניסני לארץ ישראל. אולם ה' הורני לחדול מהפצרותי והודיעני כי לא אכנס לארץ ורק אראנה מפסגת ההר. כמו כן ציווני ה' למנות תחתי את יהושע תלמידי לשליחות הנהגת העם, להכניסם אל הארץ המובטחת.

חיזוק קיום התורה והמצוות וזכרון מעמד הר סיני

משה מעורר את בני ישראל להתחזק בקיום המצוות ובשמירת התורה ככתבה וכלשונה, באומרו כי אין להוסיף על המצוה ואין לגרוע ממנה. הוא מזכיר את לקח השמדתם של חוטאי עבודת 'בעל פעור', ולעומתם את שכרם של אלה אשר דבקו בה' ויזכו להיכנס לארץ. וממשיך משה ומבטיחם כי אם יקיימו ישראל את התורה בארץ שעומדים הם לרשתה, יכבדום כל העמים ויעריצום בשל חוכמתם ובינתם והתקשרותם המיוחדת באלוקים.

משה מצוה את העם לזכור לנצח את מעמד הר סיני, שעה שנגלה האלוקים לעיניהם ומסר להם ולבניהם עד עולם את עשרת הדברות. זכרון זה, מוסיף הוא, יגונן על בני ישראל מפני כל סוגי עבודת אלילים.

אזהרת העם מפני ירידה רוחנית

משה חושש מפני העתיד להתרחש ברבות השנים, כאשר ישבו בני ישראל שאננים בארץ נחלתם. אשר עם חלוף הזמן מאז חוו את הגילויים האלוקיים במתן תורה

ובנדודיהם במדבר, עלולה התעסקותם וטירדתם בעניני העולם לדדרם לאלילות וחומרניות. על כן מזהירם משה מפני ירידה רוחנית שתגרום להגלייתם מארצם ולפיזורם בין העמים. ובמצבם הנחות בגלותם, מוסיף הוא ואומר, יוחמר מצבם הרוחני ובנקל יושפעו מדרכי שכניהם הגויים ויטמעו בהם.

אולם, מבטיח משה, סוף סוף מצוקתם היא שתוליד את גאולתם. דוקא מתוך קושי הגלות יתעוררו ישראל לזעוק מתוך קירות לבם לבקש באמת את ישועתם רק מהקב"ה. וה', החנון והרחום ישמע צעקתם ולא ישכח את בריתו לאברהם, ליצחק וליעקב ויצילם מכל צרה.

להתחזקת באמונת ה' אחד ובשמירת מצוותיו

אך כדי להימנע מכל אלה, מדגיש משה, 'עליכם לזכור את כל הניסים והאותות והמופתים שעשה ה' לכם למן יציאת מצרים, דרך התגלותו לעיניכם בהר סיני, ועד למופתים שליוו אתכם במסעותיכם במדבר וערב הכניסה לארץ. עליכם להתבונן תמיד בענין מציאות ה' אשר בשמים ובארץ אין עוד מלבדו, ולהתחזק בשמירת חוקיו ומצוותיו בעבור שייטיב עמכם ועם בניכם ויאריך ימיכם'.

ערי המקלט לרוצח אדם בשגגה

על פי הציווי אודותיו למדנו כבר בפרשת מסעי, מוקצות עתה על ידי משה בעבר הירדן המזרחי שלוש ערי מקלט אליהן ינוס הרוצח שהרג אדם בשגגה: העיר בצר בנחלת שבט ראובן, העיר רמות בנחלת שבט גד והעיר בשן בנחלת שבט מנשה.

עשרת הדברות בפעם השניה

בהמשך דבריו אודות אירועי העבר ודברי התוכחה לבני ישראל כהכנה לקראת הכניסה לארץ, מזכיר משה שוב את הברית האלוקית עם ישראל במעמד הר סיני ומפרט בשנית את עשרת הדברות שדיבר ה' מתוך האש באוזני העם.

הוא גם מזכירם אודות היראה העצומה שאחזה בהם בשעת התגלות ה' על הר סיני. יראתם ופחדם היו כה גדולים עד כי לא יכלו להכילה וביקשו כי משה לבדו ישמע את המשך דברי ה' והוא שיעבירם להם. ומוסיף משה אשר נשא הדבר חן בעיני ה': 'מי יתן אשר יראה גדולה זו תלווה את בני ישראל גם בעתיד ותביאם לקיום התורה והמצוות'.

פרשת "שמע ישראל..."

עתה אומר משה לפני בני ישראל את פרשת 'שמע' (הפותחת בפסוק "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד") האוצרת בתוכנה את עיקרי אמונת ישראל לדורתיהם עד אחרית הימים. הפרשה כוללת את העיקרים: יחוד ה'; אהבת ה' בלב וקיומה ע"י שינון וקיום מצוותיו בכל עת ובכל שעה; התחזקות בדרכי ה'; הנחלת המסורת לדורי דורות עד עולם; לימוד התורה; מצות תפילין; מצות מזוזה.

דברי אזהרה וחיזוק ענין החינוך

משה שב ומבטיח לעם את ירושת הארץ, אך יחד עם זאת חוזר הוא ומזהירם בנוגע לשמירת דרכי ה' ושלא לנסותו. אולם אם ישכח העם את ה' שהוציאם ממצרים ויסור מדרך התורה והמצוות לילך בדרכי העמים ואליליהם, ימיט הדבר עליו אסונות קשים, ועד להכחדה והגליה. את אזהרותיו אלה, מבהיר משה, יש להעביר כלשונם מדור לדור מאבות לבנים.

עוד מזהירם משה מפני נשואי תערובת עם בני ובנות יושבי הארץ אשר יובילו לחדירת תרבות העמים הקלוקלת אל תוך הווי חיי היומיום, וממילא להתבוללות וטמיעה בהם. כשישבו בני ישראל בארץ לבטח ויזכו לחיי שפע ורווחה. עליהם לנתץ ולאבד כליל את כל סממני התרבות האלילית לסוגיה באשר עם ישראל עם סגולה הוא לה' אלוקיו רק בשל איכותו וקדושתו. כי בו בחר הבורא (לא בשל כמותו) – "כי אתם המעט מכל העמים", כי אם) בשל אהבתו להם ושבועתו לאבות האומה בבריתו שכרת עמם.

יש לדעת, מדגיש משה, כי הקב"ה שומר בריתו וחסדו לעושי רצונו לדורי דורות, אך גם נפרע מעוברי מצוותיו ומאבדם. את דבריו מסיים משה בציווי (אשר הוא נתינת כח) על שמירת כל מצוות התורה, חוקיה ומשפטיה.

בקרו אותנו באתר

המחודש www.tanyaor.com

וגם ביו-טיוב ובפייסבוק:

בלוגים מצולמים וניגונים (באיכות HD)

ספר התנ"ך

עזרה ראשונה לנפשו

להיות 'שלט' חי

נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

"אז יבדיל משה שלש ערים".

פרשתנו מספרת על ערי המקלט שהבדיל משה רבנו, בציווי ה', כדי לקלוט את מי שרצח נפש בשגגה ולהגן עליו מפני גואל הדם. הדרכים אל ערי המקלט היו רחבות מאוד, ובכל צומת הוצב שלט, שעליו נכתב "מקלט, מקלט", כדי שהנמלט יוכל למצוא בקלות את הדרך ולהציל את נפשו.

גם בחיים הרוחניים קיימת 'עיר מקלט' – זו התורה. היא מגינה על היהודי מפני יצר הרע. וכשם שבערי המקלט נדרש לקבוע שלטים גדולים המכוונים את הזקוק לעזרה אל ערי המקלט, כך גם בחיים הרוחניים יש לצאת לחוצות הערים, ליהודים העומדים נבוכים ואינם יודעים לאן לפנות, ולכוון אותם אל התורה, כדי שיצילו את נפשם.

לנקוט יוזמה

אולם יש הבדל בין השלטים הגשמיים שכיוונו לעבר ערי המקלט ובין העבודה הרוחנית: השלטים הגשמיים עמדו במקום אחד, לא נקטו שום יוזמה, ורק אם האדם הבחין בהם, ידע לקרוא והתבונן בכתוב, ידע את הדרך שאליה היה צריך לפנות. אולם בעבודה הרוחנית יש לנקוט יוזמה ולהתאמץ להציל יהודי ולכוון אותו אל התורה.

יהודי יכול להיות כמו עמוד דומם. הוא אמנם מוכן לעזור למי שפונה אליו, אבל הוא עצמו, מיוזמתו, לא ינקוף אצבע כדי להציל את היהודי. מבחינתו, די לו ב'מסירות הנפש' שגילה בעצם נכונותו לעמוד ב'פרשת

הדרכים'. אם מישהו רוצה לפנות אליו, הוא מוכן לכוון אל התורה, אך לא יותר מזה.

לצאת ולעזור

תורת החסידות מלמדת שלא די להיות 'עומד', אלא יהודי נדרש להיות 'מהלך', יהודי בעל רוח חיים וחמימות. הוא אינו צריך לחכות עד שיבוא היהודי השני וישאל אותו, אלא מיד בראותו שיש ביכולתו לעזור ליהודי, הוא רץ אליו ומורה לו את הדרך אל ה'מקלט'.

דרך התנהגות זו מאפיינת את גדולי החסידות, החל מהבעש"ט. הם לא המתינו עד שיהודים יבואו אליהם, מיוזמתם, אלא נהגו לנסוע בעיירות ישראל, בערים ובמושבים שבהם חיים יהודים, כדי לבוא אליהם ולעזור את ליבם לה' ולתורתו ולעבודתו.

על כף המאזניים

יהודי צריך לזכור את ההלכה "לעולם יראה אדם עצמו שקול והעולם שקול". יש להביט בעולם כאילו הוא עומד על כף המאזניים, והכפות שקולות; מעשה אחד מכריע את הכף לכאן או לכאן. משמעות הדבר היא, שגורלו של האדם עצמו, ושל כל הדורות הבאים, תלוי בפעולה אחת שיעשה עכשיו.

כשהאדם יודע שעם ישראל והעולם כולו מונחים ברגע זה על כף המאזניים, והוא בפעולה אחת שלו יכול להכריע את העולם כולו לכף זכות – לא יהיה שלט דומם, אלא ירוץ בשמחה ובחיות לפעול ולהשפיע על יהודי שני, כדי שעל ידי כך יכריע את העולם כולו.

(מתוך הספר "שלחן שבת",

על פי 'ליקוטי שיחות' כרך ב')

חסידות על הפרשה ואתחנן

גם הטבע הוא אלוקות שלמעלה
מהטבע

כי ה' הוא האלקים (ד, לה)

גם שם אלקים, בגימטרייה הטבע, הוא בעצם שם הוי' שלמעלה מהטבע, היה הווה ויהיה כאחד. גם טבע הוא אלוקות, אלא שהדבר מוסתר ונעלם.

(ספר המאמרים 'קונטרסים א' עמ' נו)

להבין בשכל את הלמעלה מן השכל
אתה הראת לדעת... אין עוד מלבדו (ד, לה)

כל יהודי "רואה" ומאמין מצד נשמתו ש"אין עוד מלבדו", אבל אין הוא רשאי להסתפק בכך, אלא חובתו להבין את הענין בשכל - 'לדעת'. רק ידיעה שכלית מביאה להתאחדות פנימית עם הדבר, ואילו באמונה בלבד נשאר העניין בבחינת 'מקיף'.

(ליקוטי שיחות, כרך ד')

שבת שלום!!!

כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב

ליקוט, רעיונות ועימוד: חי דמארי

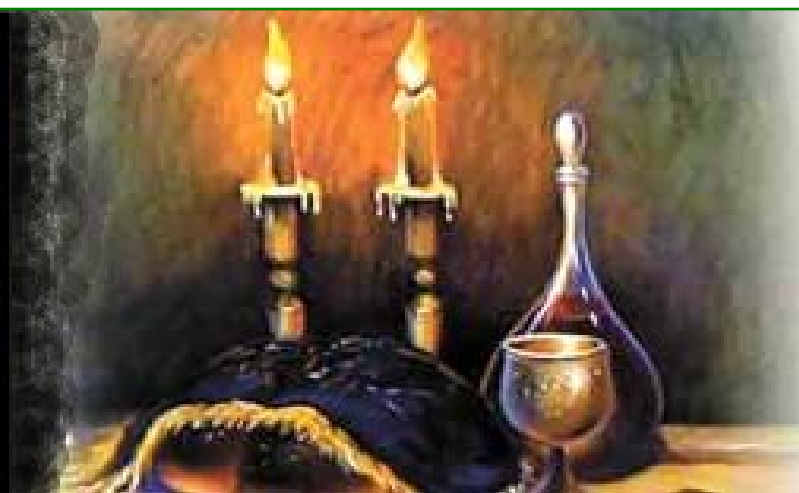
להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו

tanyaor4u@gmail.com

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך
ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת השבת	כניסת השבת	עיר (שעון קיץ)
20:19	19:04	י-ם
20:22	19:19	ת"א
20:23	19:12	חיפה
20:21	19:21	ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, לזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון